

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Miesto ir erdvės studijos	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
dr. Dalia Čiupailaitė-Višnievskė dr. Tadas Šarūnas Kviestiniai dėstytojai	VU Filosofijos fakultetas, Sociologijos katedra, Universiteto g. 9/1, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji pakopa	Skirtas: sociologijos bakalauro studijų programos studentams, kitų socialinių-humanitarinių disciplinų bakalauro studijų programų studentams, Vilniaus dailės akademijos interjero dizaino bei architektūros magistro studijų programų studentams

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė Nuotolinė	Bakalauro programos 5 semestras, ruduo	Lietuvių Anglų

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	48	87

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos
Šio kurso tikslas – plėtoti studentų gebėjimus sociologiškai interpretuoti miesto reiškinius ir fizinės erdvės apropiacijas. Kursas supažindins su pagrindinėmis miesto sociologijos problemomis ir klausimais bei suteiks kelrodį miesto studijų literatūroje. Per ją naviguosime pasitelkdami tris metaforas. Mąstydami apie „miestą kaip gyvą būtybę“, studentai bus supažindinti su klasikiniiais miesto sociologijos tekstais. Mąstydami apie „miestą kaip mašiną“ studentai bus supažindinti su sociologiniais požiūriais į miestų politinę ekonomiką bei socialinės segregacijos iššūkius. Galiausiai „miesto kaip šventės“ metafora padės paliesti kultūrinius aspektus sociologinėje miestų analizėje. Taip pat sužinosime, kuo istorinės žinios apie miestus bei kitų disciplinų įžvalgos gali būti naudingos sociologinei erdvės analizei ir atvirkščiai. Šiame kurse mokysimės, kaip kelti sociologinius klausimus apie miestą ir erdvę bei aiškinsimės kokias susijusias problemas nagrinėja sociologai. Kurse sociologines teorijas (įskaitant klasikinius tekstus) pasitelksime įkvėpimui tiriant mūsų pasirinktas miesto erdvės atvejo studijas. Dirbdami tarpdisciplininėse komandose išsiaiškinsime kuo sociologų keliami klausimai bei teikiamos įžvalgos gali skirtis nuo kitų disciplinų keliamų klausimų bei teikiamų įžvalgų. Jie taip pat sužinos, kuo sociologinė perspektyva į miestą ir fizinę erdvę gali skirtis nuo kitų socialinių-humanitarinių mokslų (istorikų, ekonomistų, politologų ar kitų disciplinų) specialistų žiūros, o tai pat architektų požiūrio. Tokiu būdu bus stiprinamas studentų profesinis tapatumas bei gebėjimai jį atskleisti kitiems. Kursas padės atpažinti savosios disciplinos išskirtinumą bei ribas ir taip pat paruoš profesiniam darbui ateityje. Dalyvaudami šiame kurse studentai sustiprins individualiam tyrimo darbui reikalingus įgūdžius, kuriuos galės toliau taikyti

rengdami kursinius ir baigiamuosius darbus. To bus siekiama mokantis formuluoti sociologinius klausimus apie stebimus miesto gyvenimo reiškinius, o taip pat renkant ir analizuojant su tokiais klausimais susijusius kiekybinius bei kokybinius duomenis. Šio kurso akcentas – grupinis tyrimo darbas, kurio metu simuliuojama architektūros kūrybinių dirbtuvių grupinio darbo situacija. Dirbant grupėse studentai mokysis diskutuoti ir bendradarbiauti tarpdisciplininėje komandoje. Bus mokoma dalintis grupės darbo krūvį ir individualiai jį valdyti. Studentai tobulins laiko planavimo įgūdžius ir stiprins individualaus darbo discipliną.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Pažintis su klasikinės ir šiuolaikinės miesto sociologijos teksta bei idėjomis	Paskaitos, Seminarai	Dalyvavimo seminaruose vertinimas, testas, teorinių modelių sąvokų pritaikymas rašto darbuose
Sociologinio požiūrio į miesto studijų klausimus savybių suvokimas	Paskaitos, Seminarai	Dalyvavimo seminaruose vertinimas
Įgūdžių taikyti antrinius kiekybinius šaltinius miesto lokacijos aprašymui plėtojimas	Grupiniai darbai	Lyginamasis grupinių darbų bei asmeninio indėlio į juos vertinimas, Esė
Įgūdžių taikyti kokybinius metodus miesto reiškinių analizei plėtojimas	Pristatymai Grupiniai darbai	Lyginamasis grupinių darbų bei asmeninio indėlio į juos vertinimas, Esė
Bendradarbiavimo grupėje bei darbo laiko valdymo įgūdžių plėtojimas	Grupiniai darbai	Lyginamasis grupinių darbų bei asmeninio indėlio į juos vertinimas
Tyrimo rezultatų pristatymo ir jų vertinimo įgūdžių plėtojimas	Pristatymai	Lyginamasis grupinių darbų vertinimas

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Darbai ir užduotys
1. Įvadas į miesto ir erdvės studijas	4		2				6	4	Pristatoma kurso struktūra ir tikslai. Sudaromos darbo grupės. Pristatoma I-oji užduotis: istorinė ir demografinė lokacijos analizė.
2. Erdvės ir vietos samprata sociologijoje	2	1	1				4	4	Klasikinių ir šiuolaikinių erdvės ir vietos sociologinių sampratų žemėlapis. Diskutuojami kartiniai miesto sociologijos tekstai.
3. Miesto ir būsto politinė ekonomija	2	2	2				6	4	Makro struktūrų poveikis . Konsultacija apie II-ąją užduotį: pasirinktos lokacijos/erdvės stebėjimas. Diskutuojami kartiniai sociologijos tekstai.
4. Erdvinė segregacija ir simbolinė ekonomika	2	1	3				6	4	Supažindinama su gentrifikaciją patiriančių lokacijų ir miesto getų tyrimais. Svarstomi simbolinės miesto ekonomikos veiksniai. Konsultuojama kaip užduoties įgyvendinimui (pa)naudoti apklausos „Kuo gyvena vilniečiai?“ duomenis.

5. I grupinis darbas: Lokacijos aprašymas atvejo studijai							25	Studentų grupės (5 – 6 studentai) parengia konkrečios Vilniaus miesto lokacijos istorinį ir demografinį aprašymą. Pristatymų metu aptariame kokias galimybes suteikia sociologinis tokios lokacijos tyrimas bei kokie galėtų būti stebėjimų objektai.	
6. Atminties ženklai mieste	5	1					6	4	Istorinių ženklų reikšmė erdvės daryboje bei istorinės analizės naudos. Lankome istorinę lokaciją mieste. Konsultacija apie pirmąją užduotį.
7. Statomas ir patiriamas miestas	4	2					6	4	Supažindinama su tyrimais, kaip skirtingas erdves patiria skirtingos socialinės grupės. Konsultuojama antrosios užduoties įgyvendinimo bei rezultatų pristatymo klausimais.
8. II grupinis darbas: kokybinio tyrimo lauko darbai – įgyvendinimas ir refleksija							30	Studentų grupės (5 – 6 studentai) atlieka konkrečios Vilniaus miesto lokacijos stebėjimą. Pristatymų metu apjungiamas istorinis, demografinis, etnografinis bei vizualinis/erdvinis pasakojimas.	
9. (Viešosios) erdvės tyrimai	2		4				6	4	Supažindinama su viešųjų erdvių tyrimais.
10. Kurso apibendrinimas: erdvės sociologijos link	6	2					8	4	Apibendrinamos kurso metu įgytos žinios. Diskutuojami laisvai pasirinkti skaitiniai. Nubrėžiamos tolesnio domėjimosi kryptys.
Total	27	9	12				48	87	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Dalyvavimo seminaruose vertinimas	20	Semestro eigoje	Apsilankymas ir dalyvavimas seminaruose yra privalomas. Kurse akcentuojama diskusijų apie skaitinius svarba. Studentai turėtų parodyti, jog jie yra perskaitę privalomos literatūros tekstus bei supranta juose plėtojamas idėjas. Studentai taip pat turėtų būti aktyvūs diskutuojant grupinių darbų rezultatus.
Testas	20	Semestro eigoje	Testu matuojama kiek tiksliai studentai atpažįsta pagrindinius miesto sociologijos autorius / tekstus bei jų skleidžiamas idėjas.
Grupiniai darbai	40	Semestro eigoje	Grupinių darbų vertinimą sudarys minimalių kiekybinių ir kokybinių savybių, individualaus indėlio bei bendro rezultato vertinimas.
Esė	20	Semestro pabaiga	Grupinė esė vertinimą sudarys minimalių kiekybinių ir kokybinių savybių, individualaus indėlio bei bendro rezultato vertinimas.

Privalomoji literatūra
Kurso eigoje bus naudojamos ištraukos iš šio privalomos literatūros sąrašo. Likusios šių knygų dalys rekomenduojamos kaip papildoma literatūra: Bourdieu, Pierre. The social structures of the economy. Polity, 2005. Brown-Saracino, Japonica (ed.). The gentrification debates: a reader. Routledge, 2013. Harvey Molotch, "The City as a Growth Machine: Toward a Political Economy of Place," American Journal of Sociology 82,

no. 2 (Sep., 1976): 309-332.

Löw, Martina. The sociology of space: Materiality, social structures, and action. Springer, 2016.

Low, Setha. 2023. *Why Public Space Matters*. Oxford University Press

Lin, Jan, and Christopher Mele, eds. The urban sociology reader. Routledge, 2012.

Savage, M., Warde, A., & Ward, K. (2002). Urban Sociology, Capitalism and Modernity.

Simmel, Georg. 2007. „Didmiesčiai ir dvasinis gyvenimas“, *Sociologija ir kultūros filosofija*. Vilnius: Margi raštai.

Wacquant, Loïc. Urban outcasts: A comparative sociology of advanced marginality. Polity, 2008.

Wirth, Louis. 1938. „Urbanism as a Way of Life“, *The American Journal of Sociology*, 44 (1): 1-24

Zukin, Sharon. 2000. The Cultures of Cities. Blackwell Publishers.

Papildoma literatūra

Benjamin, Walter. Illuminations. Random house, 2007.

Briedis, Laimonas. Vilnius: savas ir svetimas. Baltos lankos. 2012.

Calvino, Italo. Nematomi miestai. Rara. 2021.

Deyan, Sudjic. The language of cities. Allen Lane, 2016.

Jacobs, Jane. Didžiųjų Amerikos miestų mirtis ir gyvenimas. Lapas. 2020.

Zukin, Sharon. 2010. *Naked City. The Death and Life of Authentic Urban Places*. Oxford publishing house.

Lofland, H. Lyn. 1998. *The Public Realm. Exploring the City's Quintessential Social Territory*. New York: Aldine de Gruyer.